

DOLGOVI ZA STANARINO, ELEKTRIKO, PLIN, VODO IN OGREVANJE SO PRERASLI VSE (NORMALNE) MEJE — OSTRI UKREPI PROTI NEPLAČNIKOM

Na sosedov račun

Za okoli 190 milijonov dinarjev neplačanih komunalnih računov, ki jih v Ljubljani dolgujejo komunalnim tozdom posamezniki; hišni sveti pa tudi številne delovne organizacije, je zagotovo dovolj velik znesek, in tudi razlog, da se je javni odnos do neplačnikov temeljito spremenil. Neplačani računi namreč v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja ne pomenijo zgolj velike obremenitve za mestno komunalno gospodarstvo, ki se že tradicionalno otepa z negativnimi poslovnimi bilanci. Ti neplačani računi pomenijo tudi direkten pritisk za povečanje cen na tem področju. To pomeni, da naj bi vodo, plin, stanovanje, ogrevanje in elektriko še dražje plačevali tisti, ki so že doslej bili redni plačniki.

Več kot razumljiv postane torej precejšen obrat v »družbeni klimi« — glede odnosa do neplačnikov komunalnih računov. In razumljiva je ob tem tudi široka družbenopolitična akcija v mestu, ki terjaja, da se ti računi končno poravnajo. Komunalni tozdi naj ob tem uporabijo vsa zakonita sredstva, ki jih imajo na voljo. Reči je namreč treba, da je prav milo ravnanje z neplačniki povzročilo, da je njihovo število nenormalno porastlo, tako da v mestu že predstavlja (ne tako majhen) družbenopolitični problem.

Težave zavoljo neplačevanja računov so se pričele pred kakšnimi sedmimi leti, ko je javno mnenje zelo ostro reagiralo, ko so poskušali komunalci svoje stranke izterjati na nekoliko trd način — z odklopom ali izselitvijo iz stanovanja. Tudi družbenopolitične skupnosti so tedaj takšen način izterjevanja označile za nehuman.

Prevladala je torej nekakšna zgrešena solidarnost s tistimi, ki računov niso hoteli plačevati. Seveda je k temu pripomogel še drugi razlog. Ob odklopu stanovalcu, ki ni plačeval vode ali ogrevanja itd., bi brez vode in v hladnem ostali vsi hišni stanovalci. Hišni sveti tega niso dovolili, vendar pa ob tem niso storili

prav veliko, da bi kakorkoli spodbudili k plačevanju tiste posameznike, ki so spravljeni v »nevarnost« svoje sosede. Še huje. Celotni hišni sveti so začeli zavlačevati s plačevanjem, pobrani denar pa namenili za druge stvari.

Letos, ko se je neplačevanje že toliko razmahnilo, da naravnost ogroža poslovanje komunalnega gospodarstva, je šele »zavel novi veter«. Jasno je postalo, da so tudi ti dolgovi del skupnega družbenega premoženja, ki ga je treba varovati — še posebej v obdobju, ko skušamo stabilizirati gospodarstvo, ter da posamezniki, ki ne plačujejo, živijo na račun družbe in svojega sosedu, ki, kar je porabil, redno plača.

Mestni izvršni svet je komunalnim tozdom postavil izrecno nalogo, da najdejo učinkovitejše in uspešnejše načine za zbiranje oziroma pobiranje (in izterjavo) računov. Na sodišču se bodo torej zvrstile številne tožbe proti najbolj zakrknjenim neplačnikom. Kjer drugače ne bo šlo, pa bodo tudi odklopi in izselitve pogostejši pojav kot doslej.

Ob vsem tem pa ne moremo zanemariti (slabo) delo hišnih svetov. Izkazalo se je namreč, da tam, kjer hišni sveti dobro delujejo, ni neplačnikov. Iz-

kušnje pa tudi kažejo, da posamezniki, ki jih običajno delegacija hišnega sveta, in se pozanima, zakaj ne plačujejo, hitreje poravnajo dolgove.

Tudi v občini Center se bo torej treba spoprijeti z neplačniki računov. Vsaj s tistimi, ki jim komunalni izterjevalci ne bodo mogli do živega. Tudi v središču mesta namreč živi precej posameznikov, ki so si doslej na račun »plačilne nediscipline« uspešno zviševali življenjsko raven.

Žal so se doslej poskušali nekaterih hišnih svetov, ko so spiske neplačnikov izobesili na oglasne table, izkazali za neuspešne. Prvi neplačnik, ki je spisek opazil, ga je strgal. Končno pa tudi ni potrebno javno opominjati vseh, ki so z računom zakasnili mesec ali dva. Naštevimo nekaj največjih dolžnikov:

Za ogrevanje je mestni komunalni energetiki Franc Ivančič, Mestni trg 6, dolžan že 9.191 dinarjev, Ivo Kapetanovič Trg osvoboditve 17, je dolžan 8.803 din, Dušan Krapež, Slomškova 11, dolguje 3.324 din, Hišni svet Poljarska 17-19, dolguje 53.210 din, HS Poljarska 17-19 kar 150.826 din, HS Slomškova 11 mora plačati 42.993 din in tudi HS Vošnjakova 8-10 dolguje 82.331 din.

Tudi za elektriko hišni sveti v občini Center precej dolgujejo. Nekaj največjih dolžnikov je: Gregorčičeva 23 (13.524 din), Beethovnova 12 (1.583 din), Slomškova 11 (1.522 din), Nazorjeva 1 (11.751 din), Rimska 12 (3.652 din), Vrhovčeva 9 (1.831 din), in Hišni svet na Poljanski 54, ki dolguje kar 6.151 din.

Naj bo (zaenkrat) dovolj. Seznama tistih, ki dolgujejo za stanovanje, ne bomo objavljali, saj ga je 8. avgusta v celoti natisnil Komunist.

MIRAN KOREN

V CENTRU JE NA SEZNAMU 87 »NA ČRNO« ZASEDENIH STANOVANJ

Plat zvana

Vse pogostejše nasilne vselitve so postale resen družbeni problem, in marsikje bijejo plat zvana, zlasti v starih predelih mest. Tako tudi v občini Center, kjer je po podatkih referenta za stanovanjske zadeve, pri oddelku za gradbene in komunalne zadeve, trenutno 87 »na črno« vseljenih stanovanj. Za vsako vselitev tiči svoja zgodba, često žalostna, ki korenini tudi v širših okoliščinah naše družbe. Po eni strani se odraža pomanjkanje stanovanj, po drugi strani pa malomarna, ali na papirju zapisana skrb za delavca, odnos prijavnih služb do prišlekov, šele potem je na vrsti nesramnost, napadalnost pa tudi nuja na silo vseljenega.

Občinski upravni organi so letošnje leto uvedli postopek v desetih primerih nasilnih vselitev, od katerih so pri treh uspeli, da so vseljenci upoštevali opozorila. Po podatkih postaje milice Center pa jih je bilo 23, in le štiri so rešili brez posredovanja občinskih upravnih organov ali sodišča.

Precej drugače bi bilo, če bi občani, ki opazijo, da se nekdo namerava, ali se je že nasilno vselil, to takoj prijavili milici. Ko se nasilnež že »utabori«, je prepozno, ker običajno ne upošteva opozoril miličnikov, naj se izseli.

Za vse pristojne, ki imajo opraviti z nasilnimi vselitvami, je to zelo neprijetna naloga, kajti človekovo dostojanstvo, ali kultura, če hočete, v takih trenutkih odpove. Kršilci se običajno obnašajo nasilniško; grozijo z noži, s sekirami, vpijejo, zmerjajo... Mame z otroki moledujejo, jočejo, naj jih pustijo v miru, zgodi pa se, da celo grozijo s samomori in celo uboji lastnih otrok. Za suhoparnim tarnanjem, kako je pojav nezakonito vseljenih čedalje bolj pereč, se torej skrivajo prave tragedije.

Kdo so ti kršilci? Na občini Center trdijo, da so to predvsem ljudje, ki živijo v nemožnih razmerah in »prežijo« na izpraznjena stanovanja, kategorizirana kot odpadna. Ra-

zumljivo je, da je le-teh največ v Stari Ljubljani, s čimer je tudi prenova starega mestnega jedra večkrat ogrožena. Ti ljudje so ali prišleki ali pa so jih, kot podnajemnike, postavili na cesto, potem takšni, ki živijo po kletih, ali se z znanci stiskajo v kaki sobi. Nekateri menijo, da je v Ljubljani razpredena prava mreža oprezovalcev za praznimi stanovanji, ki za svoje usluge zahtevajo seveda plačilo. Nasilno vseljeni so običajno delavci z nizkimi dohodki, z nezaposlenimi ženami in kopico otrok, pa tudi družine, v kateri sta oba zaposlena, a sta se naveličala dolgoletnih obljub delovnih organizacij, da jim bodo priskrbeli stanovanje ali kredit. So pa tudi takšni, ki si želijo boljše stanovanje in se hitro vselijo v izpraznjena stanovanja, namenjena drugim delavcem. Redko se kdo vseli v že zasedeno oziroma opremljeno stanovanje.

Med nasilno vseljenimi so tudi ženske. Vzemimo primer ženske, ki so jo stanodajalci postavili na cesto, ker je bila noseča. Prijatelj je ni imela, zato se je nasilno vselila v Količev. Iz Bosne (od tam je tudi največ nasilno vseljenih v Centru) je pripeljala triletnega sina. Miličnik, ki jo je prišel opozoriti, naj se izseli, je bil brez moči. Potem je šla roditi in rodila je trojčke... Kam bo šla s štirimi nezakonitimi otroki? V nasilno vseljeni sobi brez vode in sanitarij najbrž ne bo mogla ostati.

S tem primerom smo hoteli samo ilustrirati, kako trd oreh so nekatere nasilne vselitve. Ne bomo jih rešili čez noč, lahko pa storimo marsikaj, da jih bo manj. Delovne organizacije, ki na novo zaposlujejo delavce, so jim po zakonu dolžne priskrbeti primerno stanovanje. To je prvo, kar bi morali upoštevati. Drugo je delo prijavnih služb, ki bi morale zahtevati tudi dokumente, ali kako drugače preverjati, ali prijavitelj res stanuje na naslovu, ki ga je predložil... Zgodilo se je, da so nekoga prijaviteli kar na Trdinovo 10, kjer je postaja milice!

Ne nazadnje so na vrsti tudi občani oziroma hišna samouprava, ki bi morala bedeti nad izpraznjenimi stanovanji, in nasilne vselitve takoj prijaviti. Nekaj bodo morala storiti tudi sodišča, da bi pospešili postopke z odločbami za izselitev.

Najbolj enostavno bi namreč bilo, ko bi ljudi, meni nič tebi nič, pometal na cesto, a to v naši socialistični družbi ne moremo dopustiti, kakor tudi ne, da bi si ljudje samovoljno »izbirali« stanovanja in kršili zakone, ki so pisani zato, da se jih vsi držimo.

ALBINA ADAMIČ

POGOVOR Z ELO ZUPANČIČ

Ne zmoremo vseh bremen

Delo socialnega delavca v občini Center ni lahko, in ko smo se pogovarjali z Elo Zupančič, direktorico Centra za socialno delo, o njihovem delu, je bila zaskrbljena.

»Več kot 10 odstotkov je občanov, ki so že presegli šestdeseto leto življenja in med njimi je vedno več takšnih, ki potrebujejo našo pomoč. To so še generacije gospodinj in obrtnikov z obrtniškimi zavarovanjem, katerih dohodki ne zadoščajo za življenje. Razen tega je tudi pritisk na domove upokojeincev pri nas znatno večji kot v drugih občinah.«

— Domska oskrba bi lahko za silo nadomeščala tudi z dobro organizirano nego na domu. Kje smo s to službo?

»Skoraj capljamo na mestu, ker je to draga zadeva. Krajevne skupnosti si pomagajo s sosedsko pomočjo, vendar to ni tisto pravo, za kar bomo morali bolj poskrbeti. Nalogo smo si zastavili za srednjeročni program socialnega skrbstva.«

— Mladi, torej, bežijo iz zastarelih, vlažnih in temnih stanovanj...

»Vanje pa se vseljujejo naj-

Elna Zupančič, direktorica Centra za socialno delo.

večkrat ljudje z nezaposlenimi ženami in otroki, kar vse pritiska na naša vrata.

— V kakšni obliki?

»V številnejših zahtevkih po družbeno-denarni pomoči in po rejništvu. Iz naše občine imamo kar sto otrok v rejniških družinah, kar je veliko, zlasti iz razlogov, da je vse manj družin, ki so pripravljene sprejeti rejence. Vseljene družine namreč niso vedno tudi urejene družine, ki bi znale ali ki bi bile zmožne pravilno skrbeti za svoje otroke.«

— Kaj vas še posebej žuli?

»Mladostniki, ki zaidejo na stran poti. Zavodi so običajno prenatrpani in za novince je malo prostora. To je eno, drugo pa je, da jih imamo nekaj dobesedno na cesti, ker niso pripravljene sodelovati pri svoji resocializaciji. Tako jih skušamo reševati, kakor vemo in znamo.«

— Stabilizaciji se skušate prilagajati, kjer se da. Koga pa bo letos posebej udarila?

»Prizadela je našo zimsko pomoč, ki bo znatno okrnjena. Lani smo jo delili med vse občane, ki so prejeli minimalno pokojnino z varstvenim dodatkom vred. Vseh skupaj je bilo okrog 500, medtem ko bo letos denarja le za okrog 200 kandidatov za oziromno in kurjavo. To bo hujo,« je rekla zaskrbljeno, še zlasti, ker bo letošnja ozimnica, da ne govorimo o kurjavi, dražja kot lansko leto.

— Ker je mesto staro in struktura prebivalstva takšna, da zahteva veliko socialnega dela in denarja, najbrž tudi vaša blagajna ni zvrhana.«

»Kaj zvrhana! Kar naprej jo strgamo kot mazivo za potico, in zgodilo se je celo, da smo

ostali praznih rok! Odvisni smo od pomoči ostalih ljubljanskih občin, ker prispevki za socialno skrbstvo ne zadoščajo.«

Občine Bežigrad, Šiška in Moste-Polje nimajo takšnih težav, v Centru pa so se tako zaostrile, da sta morala posredovati izvršni svet občine in mestna SZDL, da so se občine spomnile svojih obveznosti. Tako je, če nekdo pozabi ali pravočasno ne izpolni svojih dolžnosti... Malo je manjkalo pa Center avgusta ne bi mogel izplačati ne rejnic ne družbeno-denarnih pomoči.

Na koncu smo Elo Zupančič pobarali še o njihovem sodelovanju s krajevnimi skupnostmi, pri čemer je poudarila, da so ena redkih ustanov, ki je pripravilo vzela resno.

»Za vsako krajevno skupnost smo zadolžili po eno socialno delavko, da se natanko seznanijo z vsemi ustanovami, od šol do mladinskih klubov in družbenopolitičnih organizacij v kraju, in tako dobrih zabeleži vse težave v krajevni skupnosti. Mislim, da je to zelo dobro za uspešnejše delo našega Centra.«

A. P. ADAMIČ